מאה זה לא הכול: מכתב פתוח על לחץ הציונים

מאגר טקסטים לכיתה ז׳ · טור דעה · גרסה: רגיל

מהדורה למורה – מפתח תשובות

המהדורה למורה מופיעה בעמוד הראשון. דפי התלמיד מתחילים בעמוד הבא. בשאלות פתוחות – תשובה לדוגמה ומחוון; כל תשובה מנומקת מהטקסט מתקבלת.

חלק א׳ – הבנה ואיתור מידע (רמה א׳)

תשובה 1: *מה קרה לעידו כשקיבל את המבחן, ומה הייתה הסיבה?* – קיבל 92, קיפל והחביא את הדף, כי פחד שאביו ישאל "איפה שמונת הנקודות".

תשובה 2: *לפי הכותב, מאילו שלושה כיוונים מגיע לחץ הציונים?* – מאיתנו (ממוצע, תעודה, תחושה שכל מבחן קובע); מההשוואה בין תלמידים ("סבב הציונים"); מהמבוגרים (הורים ומורים).

3. מה מציע הכותב להורים? [איתור מידע]

- א לשאול קודם "מה היה קשה?" ו"מה למדת?", ורק אחר כך על הציון
- ב לא לשאול כלום על בית הספר
- ג לתת פרס על כל מאה
- ד לבטל את המבחנים

תשובה 3: לשאול קודם "מה היה קשה?" ו"מה למדת?" ורק אחר כך "כמה קיבלת?".

חלק ב׳ – הסקת מסקנות, השוואה והבנת מונחים (רמה ב׳)

תשובה 4: *למה מתכוון הכותב במשפט "כשהראש מלא בפחד, אין בו מקום לחשוב"? הביאו דוגמה מהטקסט.* – לחץ גדול פוגע ביכולת לחשוב בבהירות. דוגמה: הילדה שמחקה תשובה נכונה כי פחדה ש"זה מלכודת"; ילדים שלא ישנים לפני מבחן.

5. מה המשמעות של הביטוי "משקולת על הכתפיים" בטור? [הבנה ופרשנות]

- א תיק כבד מדי
- ב תרגיל בשיעור ספורט
- ג פרס על הצלחה
- ד תחושה של עומס ולחץ שמכבידים

תשובה 5: תחושת עומס כבד ולחץ נפשי שנגרמים משאלה שנראית תמימה.

תשובה 6: *הכותב מסיים את הטור בסיפור על החיבוק של אבא של עידו. מה הוא רוצה שהקוראים יסיקו מכך?* – שההורים אוהבים וגאים, אבל השאלה על הציון מגיעה לפני החיבוק; אם נדבר על הלחץ, ההורים ישימו את התמיכה קודם – והילדים לא יפחדו.

תשובה 7: *השוו בין "קצת לחץ" לבין "לחץ גדול מדי" לפי הטור. מה ההשפעה של כל אחד?* – קצת לחץ – מניע ללמוד ולא לדחות; לחץ גדול – פוגע בשינה, בבריאות ובחשיבה, ומוציא את ההנאה מהלמידה.

חלק ג׳ – טיעון והבעת עמדה (רמה ג׳)

תשובה 8: *הכותב מציע שמורים יכתבו על כל מבחן גם משפט על מה שהצליח ועל מה אפשר לשפר. האם לדעתכם זה יפחית את הלחץ? נמקו והביאו פרט מהטור או מניסיונכם.* – תשובה פתוחה. מחוון: עמדה + נימוק + פרט (הציון "מודד מבחן אחד"; משוב מסביר יותר ממספר).

תשובה 9: *כתבו טור תגובה קצר (8–10 שורות) מנקודת מבט של הורה או של מורה, שמגיב לטענות הכותב: הסכימו עם טענה אחת והתווכחו עם טענה אחרת.* – משימת כתיבה. מחוון: פנייה לכותב, הסכמה מנומקת, התנגדות מנומקת, לשון מכבדת, סיום.

מחוון לשאלות עמדה (חלק ג׳): עמדה ברורה – 2 נק׳ · נימוק הגיוני – 3 נק׳ · הוכחה/דוגמה מהטקסט – 3 נק׳ · לשון ומבנה – 2 נק׳.

דף התלמיד

שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

לפניכם טור דעה שכתב תלמיד כיתה ז׳ אחרי תקופת מבחנים. הוא פונה בו גם לתלמידים, גם להורים וגם למורים. קִראו ושימו לב: מה הטענה המרכזית שלו, ואילו נימוקים הוא מביא?

א בשבוע שעבר קיבלנו בחזרה את המבחן במתמטיקה. החבר שלי, עידו, קיבל 92. הוא הסתכל על הדף, קיפל אותו מהר והכניס לתיק. "מה קרה?", שאלתי. "אבא שלי ישאל איפה שמונת הנקודות", הוא ענה. באותו רגע הבנתי שמשהו אצלנו התבלבל. ציון של 92 הוא הישג מצוין. אז למה עידו נראה כאילו נכשל?

ב **מאיפה הלחץ מגיע**

אני חושב שהלחץ מגיע משלושה כיוונים. הכיוון הראשון הוא אנחנו. בכיתה ז׳ פתאום יש ממוצע, יש תעודה עם הרבה מקצועות, ויש תחושה שכל מבחן "קובע". הכיוון השני הוא ההשוואה. אחרי כל מבחן מתחיל "סבב הציונים": כולם שואלים את כולם כמה קיבלו, ומי שקיבל פחות מרגיש קטן. הכיוון השלישי הוא המבוגרים. הורים ומורים רוצים בטובתנו, אני יודע. אבל לפעמים שאלה תמימה כמו "וכמה קיבל הכי גבוה בכיתה?" מרגישה כמו משקולת על הכתפיים.

ג **מה הלחץ עושה לנו**

קצת לחץ זה דבר טוב. הוא גורם לנו לשבת ללמוד ולא לדחות הכול לרגע האחרון. אבל לחץ גדול מדי עושה את ההפך. אני מכיר ילדים שלא ישנים בלילה שלפני מבחן, ילדים שכואבת להם הבטן בכל בוקר של בוחן, וילדה אחת מהשכבה שמחקה תשובה נכונה ברגע האחרון כי "פחדה שזה מלכודת". כשהראש מלא בפחד, אין בו מקום לחשוב.

ד ויש עוד משהו, אולי הכי מדאיג: כשהציון הופך להיות העיקר, אנחנו מפסיקים ליהנות מהלמידה עצמה. במקום לשאול "מה למדתי?", אנחנו שואלים רק "מה יהיה במבחן?". חבל, כי חלק מהדברים הכי מעניינים שלמדתי השנה בכלל לא הופיעו באף מבחן.

ה **מה אני מציע**

אני לא מציע לבטל את המבחנים. אני יודע שהם עוזרים למורים לדעת מה הבנו ומה לא. אבל יש כמה דברים קטנים שיכולים לשנות הרבה. לתלמידים: לא לשאול "כמה קיבלת?" אחרי כל מבחן. מי שרוצה לספר – יספר. להורים: לשאול קודם "מה היה קשה?" ו"מה למדת?" ורק אחר כך "כמה קיבלת?". ולמורים: לכתוב על המבחן לא רק מספר, אלא גם משפט אחד על מה שהצלחנו בו ועל מה שאפשר לשפר.

ו ובעיקר, אני רוצה שנזכור שציון מודד מבחן אחד, ביום אחד, בשעה אחת. הוא לא מודד כמה אני חכם, כמה אני חבר טוב או מה אהיה כשאגדל. עידו, אגב, הראה בסוף את המבחן לאבא שלו. "הוא שאל איפה שמונת הנקודות", סיפר לי למחרת, "ואז הוא חיבק אותי ואמר שהוא גאה." אולי, אם נדבר על זה יותר, גם החיבוק יגיע מוקדם יותר.

📖 מילון מילים

מילה	פירוש
הישג	הצלחה שהגיעה מתוך מאמץ
ממוצע	המספר שמקבלים כשמחברים ציונים ומחלקים במספרם
תמימה	בלי כוונה רעה
משקולת	דבר כבד שמכביד

✏️ שאלות

🔎 איתור מידע
התשובה כתובה במפורש בטקסט – מאתרים אותה.

🧩 הבנה והסקה
התשובה לא כתובה במפורש – מחברים רמזים ומסיקים.

💭 חושבים ומרגישים
מביעים עמדה ומנמקים לפי הטקסט ולפי מה שאנחנו חושבים.

לפני כל תשובה שאלו את עצמכם: **מה כבר נתון בשאלה? מה נשאר לי לברר?** סמנו את מילות ההוראה (ציינו, הסבירו, השוו, נמקו).

חלק א׳ – הבנה ואיתור מידע (רמה א׳)

1. מה קרה לעידו כשקיבל את המבחן, ומה הייתה הסיבה? [איתור מידע]

2. לפי הכותב, מאילו שלושה כיוונים מגיע לחץ הציונים? [איתור מידע]

3. מה מציע הכותב להורים? [איתור מידע]

(א) לשאול קודם "מה היה קשה?" ו"מה למדת?", ורק אחר כך על הציון
(ב) לא לשאול כלום על בית הספר
(ג) לתת פרס על כל מאה
(ד) לבטל את המבחנים

חלק ב׳ – הסקת מסקנות, השוואה והבנת מונחים (רמה ב׳)

4. למה מתכוון הכותב במשפט "כשהראש מלא בפחד, אין בו מקום לחשוב"? הביאו דוגמה מהטקסט. [הבנה ופרשנות]

5. מה המשמעות של הביטוי "משקולת על הכתפיים" בטור? [הבנה ופרשנות]

א) תיק כבד מדי
ב) תרגיל בשיעור ספורט
ג) פרס על הצלחה
ד) תחושה של עומס ולחץ שמכבידים

6. הכותב מסיים את הטור בסיפור על החיבוק של אבא של עידו. מה הוא רוצה שהקוראים יסיקו מכך? [הסקת מסקנות]

7. השוו בין "קצת לחץ" לבין "לחץ גדול מדי" לפי הטור. מה ההשפעה של כל אחד? [השוואה]

חלק ג׳ – טיעון והבעת עמדה (רמה ג׳)

תזכורת לכתיבת תשובה מלאה: הצהרת עמדה ברורה + נימוק הגיוני + הוכחה או דוגמה (מהטקסט או מהשטח).

8. הכותב מציע שמורים יכתבו על כל מבחן גם משפט על מה שהצליח ועל מה אפשר לשפר. האם לדעתכם זה יפחית את הלחץ? נמקו והביאו פרט מהטור או מניסיונכם. [הבעת עמדה]

העמדה שלי	
הנימוק	
הוכחה / דוגמה	

9. כתבו טור תגובה קצר (8–10 שורות) מנקודת מבט של הורה או של מורה, שמגיב לטענות הכותב: הסכימו עם טענה אחת והתווכחו עם טענה אחרת. [משימת כתיבה]

כרטיס יציאה

דבר אחד חדש שלמדתי מהטקסט: _____

שאלה שעדיין יש לי: _____

איך הרגשתי בעבודה על הטקסט? ☹ 😐 🙂 😀